

Ріжко Я.І.,
студентка 5 курсу, 12 групи Інституту прокуратури та
кримінальної юстиції Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

ПРИЧИНИ ЗЛОЧИННОСТІ ЖІНОК У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Анотація. Тези присвячені висвітленню проблеми жіночої злочинності в сучасному суспільстві, зокрема, причин її виникнення та явищ, які впливають на поведінку осіб жіночої статі.

Ключові слова: злочинність, жіноча злочинність, причини.

Аннотация. Тезисы посвящены освещению проблемы женской преступности в современном обществе, в частности, причин ее возникновения и явлений, которые влияют на поведение особей женского пола.

Ключевые слова: преступность, женская преступность, причины.

Summary. The theses are devoted to the sanctification of the problem of the female crime, in particular, the reasons of its emergence and facts which have an influence on the women's behavior.

Keywords: crime, female crime, the reasons.

Злочинність жінок – це сукупність злочинів, що вчиняються особами жіночої статі на певній території за певний проміжок часу. На думку І.М. Даньшина, традиційне у кримінології виокремлення і вивчення жіночої злочинності обумовлене тим, що вона має певні особливості. Ці особливості пов'язані як із біологічними, так із соціальними факторами, які визначаючи місце жінки в суспільстві, відбиваються на формуванні її свідомості, обмежують її коло зовнішніх зв'язків і життєву активність [1, с. 214].

Необхідно встановити, які ж причини злочинності серед жінок. На думку О. М. Джужі та В. В. Василевича, причини злочинності – це соціально-психологічні обставини, які безпосередньо спричиняють злочинність і закономірним наслідком яких є злочин, а умови злочинності – це комплекс явищ, які впливають на злочинність і є певними обставинами, що сприяють її виникненню та існуванню [2, с. 4].

Вчені виділяють декілька теорій про причини злочинності: моралістичну, антропологічну (біологічну) та соціологічну [1, с. 87].

Моралістична теорія виходить з того, що жінка з часів Єви здатна на будь-які злочини. Німецькі інквізитори Шпреггер та Інститоріс писали, що через брак розуму, жінки швидше за чоловіків відступають від віри, тому немає нічого дивного у тому, що серед жінок так багато вбодом [3, с. 140-141].

Представники антропологічної (біологічної) теорії причину неповноцінності жінки вбачали в її біологічних особливостях. Ч. Ломброзо у своїй праці «Жінка – злочинниця і повія» порівнював жінку з дитиною й вважав, що жінки за своєю природою більш схильні до вчинення злочинів, ніж чоловіки [3, с. 141].

Соціологічна теорія визнає примат соціальних факторів у детермінації злочинності. Це повною мірою стосується й злочинності жінок, хоча певні біологічні чинники, властиві жінкам, не можна відкидати. В першу чергу, саме соціальні фактори визначають відмінності між жіночою і чоловічою злочинністю. Йдеться про відмінності у соціальних ролях жінок і чоловіків, що відбиваються на особливостях їх поведінки, в тому числі й злочинної.

Представники соціологічної школи у кримінології пояснювали меншу кількість злочинів у жінок як їх фізичною слабкістю, так і відчуженням від громадського життя, замкненістю у колі сімейних обов'язків.

У середині XX століття пояснити причини жіночої злочинності намагалися за допомогою генетичних досліджень. Так, витоки жіночої агресії вчені намагалися знайти в аномаліях хромосомного набору. Зокрема,

Е. Подольський та П.А. Джейкобс стверджували, що у нормі статеві хромосоми жінки повинні бути «XX», а у чоловіка – «XY». Хромосомний набір «XXY» (наявність у генах жінки чоловічої хромосоми виду «Y»), на думку прихильників біологічної кримінології, – головна причина жіночої агресії. Автори ендокринних теорій вважали, що витоки агресії криються в аномаліях функціонування залоз внутрішньої секреції – підвищеного вироблення речовин, що викликає нервозність і агресивність. Зокрема, було встановлено, що в період менструації у жінок у крові збільшується кількість тестостерону – речовини, яка може сприяти ослабленню самоконтролю і підвищенню агресивності на незначний час [4, с. 55]. Однак прямої кореляції між кількістю судимостей і біологічними задатками жінок не виявлено. Цілком ймовірно, що останні впливають на жіночу злочинність непрямим чином: особливості фізіології жінок обумовлюють їх роль у суспільстві та обумовлюють вплив на поведінку жінки, в тому числі злочинниці.

Водночас причини злочинності жінок мають специфічний характер, а механізм дії причин та умов, що формують злочинність жінок, досить складний, потребує спільного вивчення

кримінологів, економістів, політологів, соціологів, психологів та інших фахівців.

Детермінантами злочинності серед жінок є:

- активна участь жінок у суспільному виробництві;
- послаблення ролі головних соціальних інститутів і, насамперед, сім'ї, а також соціального контролю;
- посилення напруження в суспільстві, конфлікти, ворожнеча між людьми;
- значне поширення таких антигромадських явищ, як наркоманія, алкоголізм, проституція, бродяжництво [5, с. 131].

У житті жінки вагоме місце займає сім'я, сімейно-шлюбні, сімейно-побутові відносини. Сім'я має глибокий вплив на формування у жінки як позитивної, так і негативної її поведінки. У жінок-злочинниць чітко простежується зв'язок між сімейним неблагополуччям і антисуспільними проявами. Із сімейно-побутовими проблемами та матеріальною залежністю часто пов'язана корислива злочинність жінок. Керуючись хибним почуттям відповідальності за матеріальне становище родини, вони прагнуть покращити свій життєвий рівень, вчиняючи корисливі злочини. Упевнені в тому, що вчинили злочин заради родини та дітей, і це їх виправдовує, отримані незаконним шляхом гроші вони найчастіше спрямовують на задоволення тих потреб, що є першочерговими і життєво необхідними [6, 77].

Незважаючи на те, що жінок, які вчиняють злочини менше, ніж чоловіків, жіночу злочинність виділяють як окрему складову структури загальної злочинності, адже існує тенденція збільшення кількості злочинів, вчинюваних особами жіночої статі, що викликає небезпідставну стурбованість у суспільстві. Наразі вченими розроблена достатня кількість різноманітних заходів запобігання і протидії злочинності жінок, які неодмінно слід застосовувати на практиці задля зменшення рівня злочинів означеного виду.

Список використаних джерел:

7. Кримінологія. Загальна та особлива частина: підручник /Л.М. Данишин, В.В. Голіна, М.Ю. Валуєвська та ін.; За заг. ред. В.В. Голіни. – 2 вид., перероб. і допов. – Х. : Право, 2009. – 288 с.
8. Дзужа О. М. Кримінологія : [підруч.] / Дзужа О. М. – К. : Юрінком Інтер, 2000.
9. Євдокімова М. Історичний аналіз жіночої злочинності / М. Євдокімова // Підприємство, господарство і право. – 2018. – № 3. – С. 140-142.
10. Подільчак О.М. Генетичні дослідження особи злочинця: сучасність та перспективи / О.М. Подільчак // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2018. – № 1(53). – С. 70-77.
11. Неживець О.М. Детермінанти злочинної поведінки жінок / О.М. Неживець // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2011. – № 6. – С. 130-135.
12. Меркулова В. О. Правові та психологічні проблеми відповідальності жінок-злочинниць: Посібник. – К.: НАВСУ, 2001. – 108 с.

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Матеріали XVIII студентської наукової конференції
з кримінології

(м. Харків, 28 листопада 2018 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2018

УДК 343.9:328.185(477)

A43

Редакційна колегія:

д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін (*голова*);
канд. юрид. наук, доц. К. А. Автухов (*відповідальний секретар*);
д-р юрид. наук, проф. О. Ю. Шостко;
канд. юрид. наук, доц. М. Ю. Валуйська;
канд. юрид. наук, доц. С. Ю. Лукашевич;
канд. юрид. наук, доц. М. В. Романов;
канд. юрид. наук, доц. В. В. Пивоваров;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Таволжанський;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова;
канд. юрид. наук О. В. Гальцова;
канд. юрид. наук М. О. Маршуба;
канд. юрид. наук О. В. Новіков;
канд. юрид. наук К. Д. Кулик;
канд. юрид. наук М. Ю. Кутепов;
канд. юрид. наук Н. В. Сметаніна;
зав. лабораторією Ю. Г. Бойко

A43 **Актуальні проблеми протидії злочинності : матеріали XVIII студ.**
наук. конф. з кримінології (м. Харків, 28 листоп. 2018 р.) / за заг. ред.
А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. – Харків : Право, 2018. – 196 с.

ISBN 978-966-937-540-7

ISBN 978-966-937-540-7

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2018
© Оформлення. Видавництво «Право», 2018